

Qardaşlığa layiq, ali məqsədli Şuşa Bəyannaməsi

Şanlı Zəfərdən sonra imzaladığımız ən vacib sənədin iki yaşı tamam olur

Biz məmnunuq ki, iyirmi birinci əsrin üçüncü onilliyi Turan sevdalıları üçün möhtəşəm perspektivin ilk və uğurlu mərhələləri ilə başlanmışdır. Türkdilli xalqların tarixində yeni dövrə start verilmişdir. Ancaq daha böyük qürur və iftixarımız ondan ibarətdir ki, bu proseslərin önündə məhz Türkiyə Cümhuriyyəti və Azərbaycan Respublikası gedir. Üçüncü onilliyin geridə qalan otuz ayında cənab prezidentlər Rəcəb Tayyib Ərdoğan və İlham Əliyevin türkdilli ölkələrə reallaşdırdıqları çoxsaylı səfərləri sübut edir ki, arzu etdiyimiz möhtəşəm perspektivin daha da yaxınlaşdırılmasına ən böyük töhfəni məhz bu iki lider verir.

Doğrudur, SSRİ-nin süqutundan sonra yaranmış türk dövlətlərinin heç birinin uğurlu sabaha gedən yolu tam rəvan olmayıb. Hamımız müxtəlif problemlərlə üz-üzə olmuşuq. Ancaq Azərbaycan çətinliyi daha böyük idi. Çünki bəzi məkrli siyasi dairələrin himayədarlığı etdiyi Ermənistan ərazilərimizi işğal etmişdi. Çar Rusiyası və Sovet dönəmində başlanmış qəsbkarlığın müstəqillik dönəmində də davamı son dərəcə böyük məhrumiyyət idi. Belə bir zamanda daim yanımızda qardaş Türkiyəni gördük. Üstəlik, Ermənistanın güvəndiyi Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatındakı türkdilli ölkələrin rəhbərləri də ərazi bütövlüyümüzü daim dəstəklədilər. Bədxahlarımız gördülər ki, Azərbaycan siyasi mübarizə meydanında tək deyil.

İndi isə, bilavasitə bu sətirlərin qələmə alınmasının əsas səbəbləri barədə. Qardaş Türkiyə Cümhuriyyətinin Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın dövlət başçısı kimi növbəti dəfə and içməsindən sonra ilk xarici səfərlə Bakıya gəlməsi bir neçə cəhətdən əlamətdar oldu.

Birincisi, türk xalqı son nəticəsi ikinci turda məlum olan möhtəşəm seçkidə öz iradəsini ortaya qoyduğu kimi, cənab Ərdoğan da seçkidəki qələbədən dərhal sonra Bakıya gəlməklə, beynəlxalq aləmdəki dostlarımıza və bədxahlarımıza xalqının etimadını qazanmış liderin iradəsinin nədən ibarət olduğunu göstərdi. İkincisi, bu səfər Azərbaycan xalqının 1997-ci ildən bəri hər il bayram etdiyi Qurtuluş Günü'nün ərəfəsində reallaşdırıldığına görə özünəməxsus əhəmiyyətə malikdir. Üçüncüsü, qardaş ölkə liderinin Bakıya növbəti səfəri tarixi Şuşa Bəyannaməsinin ikinci ildönümünə təsadüf etdi. Dördüncüsü, Rəcəb Tayyib Ərdoğan Laçında Sərhəd Nəzarət-Buraxılış Məntəqəsinin açılmasıyla dövlətimizin ərazi bütövlüyünün

tam təmin edilməsindən sonra ölkəmizə səfər edən iki dövlət başçısından biri oldu.

Bu bir faktdır ki, ekspertlər həm cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycana, həm də Prezident İlham Əliyevin Türkiyəyə səfərlərinin hər birini tarixi hadisə kimi xarakterizə edirlər. Dövlət başçımızın xatırladığı kimi, Türkiyə Prezidenti 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsinin ilk saatlarından, ta Bakıda keçirilən Zəfər Paradınadək hər an bizim yanımızda olmuşdur. Eləcə də, işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə inşa edilmiş beynəlxalq hava limanlarının ilk xarici qonağı da məhz cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğan olmuşdur.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev İstanbulda keçirilmiş "TEKNOFEST" festivalının açılışında çıxışı edərək, həmin məqamları böyük qədirləniliklə xatırlatmışdır: "Bir il öncə "TEKNOFEST" festivalı Bakıda keçirilmişdir və əziz qardaşımızla bərabər biz "TEKNOFEST"də iştirak etmişdik. Bu gün mən buradayam. Bu, bir daha onu göstərir ki, Türkiyə və Azərbaycan hər zaman bir yerdədir. Türkiyə və Azərbaycan dost, qardaş ölkələrdir".

Dövlət başçımız həmin çıxışında xatırlatmışdır ki, iki il əvvəl Şuşa Bəyannaməsinin imzalanması ilə Türkiyə və Azərbaycan rəsmən müttəfiq oldular. Onun fikrincə, həmin tarixi Bəyannamənin Qarabağın tacı olan Şuşa-

da imzalanmasının xüsusi önemi var: "Şuşa Azərbaycan xalqının əziz şəhəridir, Türk dünyasının əziz şəhəridir. Şuşanın işğaldan azad edilməsi nəticəsində Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa etmişdir. Türkiyə, onun Cümhurbaşkanı, qardaş türk xalqı daim bizim yanımızda idi. İkinci Qarabağ savaşının ilk dəqiqələrindən son dəqiqələrinə qədər əziz qardaşım Cümhurbaşkanı Rəcəb Tayyib Ərdoğan bizim yanımızda idi. Onun açıqlamaları, onun mesajları Azərbaycanı birmənalı dəstəkləmişdi. O söyləmişdir ki, Azərbaycan tək deyil, Türkiyə Azərbaycanın yanındadır və bu, bizə əlavə güc verdi, əlavə ruh verdi".

Şuşa Bəyannaməsinin ikinci ilinin tamam olmasına gəlincə isə onu da deməliyik ki, tərəflərin "Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycanın və bütövlükdə Türk dünyasının qədim mədəniyyət beşiyi olan Şuşa şəhərində görüşünün tarixi əhəmiyyətini vurğulayaraq, iki dost və qardaş ölkə arasında imzalanmış bütün beynəlxalq sənədlərə, bununla əlaqədar 13 oktyabr 1921-ci il tarixli Qars müqaviləsinə sadıq olduqlarını bir daha təsdiq edərək, 9 fevral 1994-cü il tarixində imzalanmış "Azərbaycan Respublikası və Türkiyə Respublikası arasında dostluq və hərtərəfli əməkdaşlığın inkişafı barədə Müqavilə"ni və "Azərbaycan Respublikası və Türkiyə Respublikası

arasında əməkdaşlıq və qarşılıqlı yardım haqqında Protokol"u, eləcə də 16 avqust 2010-cu il tarixində imzalanmış "Azərbaycan Respublikası və Türkiyə Respublikası arasında strateji tərəfdaşlıq və qarşılıqlı yardım haqqında Müqavilə"ni rəhbər tutaraq" imzaladıqları bu sənədin gənc müstəqil Azərbaycan dövləti üçün, sözün həqiqi mənasında, misilsiz əhəmiyyəti vardır.

Bu sətirləri həmin sənəddə öz əksini tapmış iki məqamı xatırlatmaqla yekunlaşdırmaq istəyirik. Birincisi: "Tərəflər fəxarət hissi ilə bildirirlər ki, Azərbaycan 44 günlük Vətən müharibəsi ərəzində qələbə qazanaraq Ermənistanın 30 ildən bəri davam edən təcavüzkar siyasətinə son qoydu, torpaqlarını işğaldan azad etdi, tarixi ədalətin zəfər çalmasını və beynəlxalq hüququn bərpa olunmasını təmin etdi."

İkincisi: "Tərəflərdən hər hansı birinin fikrincə, onun müstəqilliyinə, suverenliyinə, ərazi bütövlüyünə, beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərinin toxunulmazlığına və ya təhlükəsizliyinə qarşı üçüncü dövlət və ya dövlətlər tərəfindən təhdid və ya təcavüz edildiyi təqdirdə, Tərəflər birgə məsləhətləşmələr aparacaq və bu təhdid və ya təcavüzün aradan qaldırılması məqsədilə BMT Nizamnaməsinin məqsəd və prinsiplərinə müvafiq təşəbbüs heyətə keçirəcək, bir-birinə BMT Nizamnamə-

Tərəflər müdafiə qabiliyyətlərinin və hərbi təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsinə yönələn şəxsi heyət mübadiləsini, birgə təhsil və təlimlərin keçirilməsini, iki ölkənin silahlı qüvvələrinin birlikdə fəaliyyət qabiliyyətinin artırılmasını, müasir texnologiyalara əsaslanan silah və sursatların idarə olunmasında sıx əməkdaşlığı və bu məqsədlə səlahiyyətli struktur və qurumların əlaqəli fəaliyyətinin təmin edilməsini təşviq edəcəklər. Azərbaycan və Türkiyə digər dost dövlətlərin orduları ilə birlikdə hərbi təlimlərin keçirilməsini dəstəkləyəcəklər.

**Azərbaycan Respublikası
ilə Türkiyə Respublikası
arasında müttəfiqlik
münasibətləri haqqında Şuşa
Bəyannaməsindən
15 iyun 2021-ci il**

sine uyğun zəruri yardım göstərəcəklər. Bu yardımın həcmi və forması təxirə salınmadan keçirilən müzakirələr yolu ilə müəyyən edilərək birgə tədbirlər görülməsi üçün müdafiə ehtiyaclarının ödənilməsinə qərar veriləcək və silahlı qüvvələrin güc və idarəetmə strukturlarının əlaqələndirilmiş fəaliyyəti təşkil olunacaqdır".

Vəssalam. Yeni İrandan, Fransadan və ya hansısa başqa bir dövlətdən göndərilən təlimatlar əsasında Xankəndidə – Azərbaycanın əsas tarixi şəhərlərindən birində oturub Bakı ilə təhdid dilində danışmaq istəyənlər də, onların havadarları və silahgöndərənləri də anlamalıdırlar ki, odla oynayırlar. Bu qədim Azərbaycan ərəzində kaos və anarxiya yaratmaq istəyənlər unutmasınlar ki, Şuşa Bəyannaməsi Bakı ilə Ankara arasında hansısa müqavilənin tələblərindən asılı olmayaraq, tarix boyu yaranmış qardaşlıq və müttəfiqlik münasibətlərini beynəlxalq səviyyədə rəsmiləşdirmişdir.

Cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycan səfərini alqışlayır, Şuşa Bəyannaməsinin iki yaşını təbrik edirik. Qurtuluşumuz həm də birliyimizdə, qardaşlığımızda və iki dövlətin bir millətinin daimi ucalığındadır.

**İ.QAÇAYEV,
"Xalq qəzeti"**